

ἀποτριβίδια τά, Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀποτριβίδω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. ιδι.

Τὰ μετὰ τὴν πλάσιν τῶν ἀρτων ὑπολείμματα τῆς ζύμης εἰς τὴν σκάφην τοῦ ζυμώματος: *T'* ἀποτριβίδια τέσση σκάφης ζυμάζωσα κ' ἥκαμα να μικρὸς γουλουράκι. Συνών. ἀποτριμματα (ιδ. ἀπότροιμα 2), τριβίδια (ιδ. τριβίδι), τριμματα (ιδ. τρίμμα).

ἀποτριβολίζω Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τριβολίζω.

Τελειώνω τὸ τριβόλισμα, τὴν τρίτην ἀρτοτρίασιν τοῦ γροῦ: Χωράφι ἀποτριβολισμένο.

ἀπότριβος ἐπίθ. Κύθν. Πελοπν. (Λακων.)

'Εκ τοῦ ἀρχ. ἀπότριβω καὶ τῆς καταλ. -ος.

'Ο ἐκ τῆς χρήσεως ἐφθαρμένος, ἐπὶ ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων ἔνθ' ἀν.: 'Απότριβο φόρεμα Λακων.

ἀποτρίβω 'Αθῆν. Θράκ. (Μυριόφ. Στέρν.) Πελοπν.

(Μάν.) ἀποτρίβγω Κρήτ. Νάξ. (Απύρανθ.) ἀποντιμόνι Σαμοθρ.

Τὸ ἀρχ. ἀπότριβω.

1) Κάμνω ἐντριβάς, τρίβω 'Αθῆν. Κρήτ.: 'Αποτρίβγει μὲ λάδι τὸ μέρος ποῦ πονεῖ Κρήτ. 'Ετριβε τὰ μάτια τῆς καὶ ἀποτριβότανε σὰν νὰ είχε ξυπνήσει ἐκείνη τὴ στιγμὴ (ἐκ παραμυθ.) 'Αθῆν. 2) Ρίπτω τὸ ἄνθος, ἐπὶ φυτῶν δταν ἀρχῆς ὁ σχηματισμὸς τοῦ καρποῦ Θράκ. (Μυριόφ. Στέρν.) Σαμοθρ.: 'Απότριψαν τ' ἀμπέλα Μυριόφ. 'Απότριψε ἡ μαραγούσα Στέρν. 'Αποντιμάρταν τὰ λουλούδια Σαμοθρ. 3) Τελειώνω τὸ τρύψιμον Νάξ. (Απύρανθ.) Πελοπν. (Μάν.): 'Απότριψε πρῶτα τὰ φοῦλα κ' ὑστερα πάς 'Απύρανθ. 'Ωσπου τὰν τ' ἀποτριψάθα μὲ πάρ' ἡ νύχτα Μάν.

ἀποτριγνυρίζω ἀμάρτ. ἀποτριγνύζω Πόντ. (Οφ.) ἀποτριγνυρίζω Πόντ. (Τραπ.) ἀποτριγνυρίζον Λέσβ. ἀποτριγνύλιζω Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τριγνυρίζω.

1) Περικυλλώνω Πόντ. (Οφ. Τραπ.): 'Επετριύρισμε τὴ μεδέ, ἐσκότωσαμε δύο μουχτερούδα (μεδέ = δάσος) 'Οφ. 'Ο δειμὼ ἐπετριύρισε μασε (δειμὼ = χειμών) αὐτόθ. 'Επετριούλτσανε με τὰ δκυλλία νὰ τρώγ'νε με (μὲ περιεκύλωσαν τὰ σκυλλιὰ διὰ νὰ μὲ φάγουν) Τραπ. 2) Λοξοδρομῶ Λέσβ. Συνών. ἀναγνοίζω Α3, ἀπογνοίζω Α1, ἀπογνοίζω 1.

ἀποτριγνύρισμα τό, ἀμάρτ. ἀποτριγνύρ' σμα Λέσβ. ἀποτριγνύλισμαν Πόντ. (Τραπ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀπότριγνυρίζω.

1) Περικύλωσις Πόντ. (Τραπ.) 2) Λοξοδρομία. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀπόλογνόρισμα.

ἀπότριμμα τό, Θράκ. (Καλαμ.) Κίμωλ. Κρήτ. Σίφν. Χίος κ.ά. — Λεξ. Δημητρ.

Τὸ ἀρχ. ούσ. ἀπότροιμμα = τὸ ἀποτριφθέν. Εἰς τὴν σημασιολογικὴν ἔξελιξιν συνετέλεσε καὶ τὸ νεώτερον ἀπότροιβω.

1) 'Υπόλειμμα ἐκ τρίψεως πράγματος τινος Λεξ. Δημητρ.: *Pīzē* 'ς τοὺς κόττες τ' ἀποτρίμματα τοῦ ψωμιοῦ.

2) Συνήθως πληθ., ἀπότροιβίδια, διδ., Κίμωλ. Χίος κ.ά.: 'Εκαμε τοῦ παιδιοῦ ἔνα κουλούρι ἀπὸ τ' ἀποτρίμματα Χίος. 3) Ἀρτίσκος, κουλουράκι κατασκευαζόμενον ἀπὸ τὰ ὑπολείμματα τῆς ζύμης εἰς τὴν σκάφην τοῦ ζυμώματος Σίφν. Χίος κ.ά. Πβ. καὶ 'Ησύχ. «ὑπότριμμα: ἐκ φοίνικος καὶ μέλιτος καὶ κυμίνου καὶ ἄλλων τινῶν ἀρτυμάτων ἔργον». Συνών. ἀπότροιμμιδο. 3) 'Εντριβὴ

Κρήτ. 4) Ή πτῶσις τοῦ ἄνθους φυτοῦ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καρποφορίας Θράκ. (Καλαμ.): *T'* ἀνασόνηα εἰν' ἀπάν' 'ς τ' ἀπότριμμα.

ἀποτρίμμιδο τό, Θίρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ούσ. τριμμιδι.

'Απότροιμμα 1 β. διδ.

ἀποτριντάνωμαν τό, Πόντ. (Σάντ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀπότριντανών.

Τὸ ὑπερβολικὸν τέντωμα.

ἀποτρινταγώνω Πόντ. (Ιμερ. Σάντ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ.

1) Τεντώνομαι πολὺ Πόντ. (Σάντ.) 2) Φουσκώνω Πόντ. (Ιμερ.): 'Επετριντάνωσαν τὰ φωία τῆ γηγρί' (οἱ μαστοὶ τῆς ἀγελάδος).

ἀποτρίτσωμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Οίν.) ἀποτρίτρωμαν Πόντ. (Κερασ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀπότριτρων.

Τὸ νὰ τρέμῃ κάνεις ἀπὸ τὸ ψῦχος.

ἀποτριτσώνω Πόντ. (Κερασ. Οίν.) ἀποτριτρώνω Πόντ. (Κερασ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τριτρώνω.

1) Τρέμω ἐκ τοῦ ψύχοις ἔνθ' ἀν.: "Εξον κρόνος τάρταρος, ἐπετριτρώσα Κερασ. 2) 'Αποθνήσκω Πόντ. (Κερασ.)

ἀποτριχάκι τό, Νάξ. (Απύρανθ.)

'Υποκορ. τοῦ ούσ. ἀπότριχι.

Μικρὸν ἀπότριχι, διδ.

ἀποτρίχι τό, Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τριχια.

Μικρὸν τεμάχιον ἡ ἀπόκομμα λωρίδος αἰγείου δέρματος διὰ τῆς δροίας φάπτονται τὰ ὑποδήματα τῶν ἐργατικῶν.

ἀποτρόμαγμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Τραπ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀπότρομάζω.

1) Τὸ νὰ ἀποβάλῃ τις τὸν φόβον Πόντ. (Τραπ.) 2) Τὸ νὰ τρομάζῃ τις πολὺ Πόντ. (Κερασ.)

ἀποτρομάζω Πόντ. (Ιμερ. Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

— Α' Εφταλ. Μαζώχτρ. 201 καὶ 245.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τρομάζω.

1) 'Αποβάλλω τὸν φόβον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.): *Oñs* ἀτώδη ἐπρόμαζα, ἀτώδη ἐπετρόμαζα Τραπ. Τρομάζ' καὶ ἀποτρομάζ' Χαλδ. 2) Τρέμω πολὺ, φοβοῦμαι Πόντ. (Ιμερ. Κερασ. Σάντ. Χαλδ. κ.ά.) — Α' Εφταλ. ἔνθ' ἀν. 245: 'Αποτρομάζ' ἀπάν' 'ς σ' ἄλογον ἀτ' - ἀπάν' 'ς σὸ κεπίν ἀτ' - ἀπάν' 'ς σὸ παιδίν ἀτ' - ἀπάν' 'ς σὸ πρᾶμαν ἀτ' κτλ. (φοβεῖται ὑπερβολικὰ διὰ τὸ ἄλογό του, διὰ τὸν κῆπόν του, διὰ τὸ παιδί του, διὰ τὸ πρᾶγμά του μήπως δηλ. συμβῇ κακόν τι ἡ ζημία τις εἰς αὐτὰ) Κερασ. Σάντ. Νὰ μὴ τὰ δῆ διόσμος καὶ ἀποτρομάζῃ Α' Εφταλ. ἔνθ' ἀν. Καὶ μέσ. Κερασ.: 'Ατόσον ἀποτρομαγμαν ἀποτρομάχεται! Μετοχ. ἀποτρομαγμένος ούσ., οἱ μονογενῆς νίδος (περὶ τοῦ δροίου διαρκῶς φοβοῦνται οἱ γονεῖς μήπως πάθῃ τι) Ιμερ. Τραπ. || Ἄσμ.

'Αιλλοὶ ποῦ ἔσ' τὰ ποναχὰ καὶ τ' ἀποτρομαγμέρα

Ιμερ. 3) Μετβ. προξενῶ εἰς τινα τρόμον, φοβίζω Α' Εφταλ. ἔνθ' ἀν. 201: "Ἄχ, πῶς μ' ἀποτρομάζεις, μάννα, μ' αὐτά σου τὰ ὅνειρα!

ἀποτροχίζω πολλαχ. ποτροδίζω Κύπρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. τροχίζω.

1) Στρέφω τοὺς ὄφθαλμούς μου ὄφγίλως Κύπρ. : *Eñta* ποτροδίζεις τὰ μ-μάτια σου, θαρεῖς πῶς φοβοῦμαι σε! Διὰ τὴν σημ. πβ. ἀρχ. τροχίζομαι = περιστρέφομαι ώς τροχός.

II) Τελειώνω τὸ τρόχισμα πολλαχ.: Ἀκόμη δὲν ἀποτρόχισα τὸ μαχαίρι.

ἀπότρυγα ἐπίρρο. πολλαχ. ἀπότρυγα Κάρπ. κ.ά.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. τρόγυος. Ἡ λ. καὶ τὸν 17ον αἰῶνα παρὰ Βάρνεο (ἰδ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,394). Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. καὶ ἀπόθερα, ἀπόσπορα κττ.

Μετὰ τὸν τρυγητὸν ἔνθ' ἄν.: Ἀπότρυγα θάρθω - θὰ πάω - θὰ τὸ κάμω κττ. πολλαχ. Τὰ προντουβρόχηα δῶς τοὺν τόπουν μας πιάννει ἀπότρυγα Αἴτωλ. || Παροιμ. φρ. Ξαναμανὰ καὶ ἀπότρυγα (ἐπὶ τοῦ κατ' ἐπανάληψιν καὶ παρακαίρως πράττοντος ἡ ζητοῦντός τι. ξαναμανὰ = ἐξ ἀρχῆς, ἐκ νέου) Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Συνών. ἀποβέντες μα.

ἀποτρύγημα τό, Λεξ. Βλαστ. Μπριγκ. ἀποτρύγ' μα Θράκ. (ΑΙν.)

Ἐκ τοῦ φ. ἀποτρυγῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ τέλος τοῦ τρυγητοῦ. Συνών. ἀποβεντέμισμα, ἀποβεντεμισμός, ἀποτρυγησά 1, ἀποτρύγι 2, ἀποτρυγίδι 2, ἀπότρυγο 1, ξετρύγι.

ἀποτρυγησιὰ ἡ, ἀμάρτ. ἀποτρυγησιὰ Στερελλ. (Αἴτωλ.)

Ἐκ τοῦ φ. ἀποτρυγῶ καὶ τῆς καταλ. -ιά.

1) Ἀποτρύγημα, ὁ ίδ. **2)** Τὸ μέρος τῆς ἀμπέλου δπου προσωρινῶς διεκόπη ὁ τρυγητός: Τὰ πρόβατα βόσκουσαν ὡς τὸν ἀποτρυγησιά. Νὰ μὴν πάς παραπέρα ἀπὸ τὸν ἀποτρυγησιά.

ἀποτρύγι τό, πολλαχ. ἀποτρύγ' βόρ. ίδιωμ. ἀποτρύνι "Ανδρ. Νάξ. (Άπυρανθ.) κ.ά. ποτρύγι Εὗβ. (Κάρυστ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ φ. ἀποτρυγῶ καὶ τῆς καταλ. -ι. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,66 κέξ.

Συνήθως κατὰ πληθ. **1)** Σταφυλὶ ἀπομένουσαι ἐπὶ τῆς ἀμπέλου μετὰ τὸν τρυγητὸν πολλαχ. Συνών. ἀπανωτοσάμπουρο, ἀποζούρι 2, ἀποστάφυλο, ἀποτρυγίδι, ἀποτρυγιπι, ἀποτρυγαμπούρο, καμπανάρι, καμπανέλλι, καμπανός, κουδούνι. Πβ. ἀπόβακλο. **2)** Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ τρυγητοῦ Κεφαλλ. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀποτρύγημα. **3)** Αἱ μετὰ τὸν τρυγητὸν ἡμέραι Κεφαλλ. Συνών. ξετρύγια (ίδ. ξετρύγι).

ἀποτρυγίδι τό, ΚΠαλαμ. Πολιτ. μοναξ. 211 ΠΒλαστοῦ 'Αργ. 52 — Λεξ. Βυζ. Αἰν. ἀποτρυγί Κάρπ. ἀποτρύγιδο Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ φ. ἀποτρυγῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιδι. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ ίδ. ΒΦάβην ἐν 'Αθηνᾶ 45 (1933) 359.

Συνήθως πληθ. **1)** Ἀποτρύγι 1, ὁ ίδ., ἔνθ' ἄν.: Ποιήμ.

Πάντα καὶ ἀκόμα σὰ νὰ ζητειανεύουν
τὸν ἀποτρυγίδια τοῦ περιβολοῦ σου

ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἄν.

Kai τὸ πρῶτον κατέβαινα 'σ τὸ ἀμπέλι νὰ τοιμπήσω
τὸν ἀποτρυγίδια τὰ κρουστὰ ποῦ παγωμένα τὰ εἶχε
σὰν κρουσταλλα, σὰν τραγανὰ πετράδια, τὸ μιστράλι
ΠΒλαστὸς ἔνθ' ἄν. **2)** Ἀποτρύγι 2, ὁ ίδ., Λεξ. Αἰν.

ἀπότρυγο τό, Κύθν. Μέγαρ. Πελοπν. (Άρκαδ. Γορτυν. Δημητσάν. Κορινθ. Λακων.) κ.ά. — Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. τρόγυος.

Συνήθως πληθ. **1)** Τὸ τέλος τοῦ τρυγητοῦ ἔνθ' ἄν.: Τὸ ηρθες, ἀμοιρε, τώρα 'σ τὸ ἀπότρυγα; Μέγαρ. || Φρ. Τώρα 'σ τὸ ἀπότρυγα! (κατόπιν ἑορτῆς) Άρκαδ. Κορινθ. Λακων. || Παροιμ. Η ἀλ' ποῦ 'σ τὸ ἀπότρυγα σφεντόνες ἔπειτε (ἐπὶ

τοῦ παρακαίρως πράττοντός τι) Δημητσάν. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀποτρύγημα. **2)** Τὸ τέλος παντὸς σπουδαίου ἔργου Πελοπν. (Γορτυν.) **3)** Τὰ μεθέορτα Πελοπν. (Γορτυν.)

Ἀπότρυγος ὁ, Κέρκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. τρόγυος.

Ο μὴν Οκτώβριος. Συνών. ίδ. ἐν λ. Αγιδημητριάτης, ἔτι δὲ συνών. Οχτώβριος, Σπορεάς.

ἀπότρυγῶ σύνηθ. ἀποτρυγάω πολλαχ. ἀποτρυγάου Πελοπν. (Καλάβρωντ.) ἀποτρυγῶ βόρ. ίδιωμ. ἀποτρυγῶ Σίφν. ποτρυγῶ Κρήτ. κ.ά.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ φ. τρόγυω. Πβ. καὶ ἀρχ. ἀποτρυγῶ = τρυγῶ.

Τελειώνω τὸν τρυγητὸν σύνηθ.: Παροιμ. Όταν οἱ ἄλλοι ἀποτρυγοῦσαν, η Μαρία ἐπλεκε καλάθια (ἐπὶ τοῦ παρακαίρως πράττοντός τι) Ζάκ. κ.ά. Συνών. ἀποβεντεμίζω.

***ἀπότρυπωμα** τό, ἀποτρόπωμα Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ φ. ἀποτρυπώνω.

Αφαίρεσις τοῦ τρυπώματος.

ἀποτρυπώνω ΔΚαμπούρογλ. Αθηναϊκ. διηγ. 78 ἀποτρυπώνω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ φ. τρυπώνω.

I) Εἰς τὴν φαττικήν, ἀφαιρῶ τὸ τρύπωμα Πόντ. (Τραπ.) Συνών. ξετρυπώνω. **II)** Αποκρύπτομαι που ΔΚαμπούρογλ. ἔνθ' ἄν.: Δυστυχισμένε ἄνθρωπε, σὲ φόβισα καὶ ἀποτρυπώσει! Αντίθ. ξετρυπώνω.

ἀποτρώγω (I) Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ ἀρχ. ἀποτρώγω = ἀποδάκνω, παρεσθίω τινός.

Καταδιώκω τινά: Παροιμ. φρ. Κάποιος ἀποτρώγει σε (πρὸς τὸν πράττοντά τι μετὰ πολλῆς βίας καὶ ταχύτητος).

ἀποτρώγω (II) σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀποτρώγου βόρ. ίδιωμ. ἀποτρώγω "Ανδρ. κ.ά. ἀποτρώγου Πελοπν. (Καλάβρωντ.) Σκῦρ. ἀποτρώγου Στερελλ. (Αἴτωλ.) ἀποτρώ Πελοπν. (Οίν.) ποτρώγω Κρήτ. ποτ-τρώγω Χίος (Πυργ.) ποτρώγω Ρόδ. κ.ά. ποντρώγω Εὕβ. (Στρόπον.) ἀποτρόον Τσακων. Αόρ. ἀπόφαγα κοιν. ἐπέφαγα Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Μετοχ. ἀποφαγωμένος πολλαχ. ἀποφαωμένος Ζάκ. Νάξ. κ.ά. ἀποντραούμενος Ηπ. κ.ά.

Τὸ μεσν. ἀποτρώγω. Διὰ τὸν τύπ. Τσακων. ἀποτρόον, ἐν φ τὸ τσ ἐκ τοῦ τρό, πβ. καὶ μετρούντα (μητριά), τσίχε (τρίχες) κττ.

1) Τελειώνω τὸ φαγητόν, παύω νὰ τρώγω σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: "Αμα ἀποφάτε, ν' ἀρχίσετε δουλειά. Ο, τι ἀποφάγαμε, ηρθε κ' ἐκεῖνος. Σὰν ἀποφάγαμε, ἀρχίσε η βροχή. Μόλις ἀπόφαγα, ἐπεισα νὰ κοιμηθῶ. "Αν ἀπόφαγες, σήκω νὰ μοῦ φέρῃς λίγο νερό κοιν. Οι μισοὶ ηταν ἀποφαωμένοι ποῦ οἱ ἄλλοι δ, τι ἀρχίσαν Ζάκ. Εμεῖς τρώμε μέρα μέρα, μέσ' σ τὰ σούρουπα μεσταν ἀποφαωμένοι Νάξ. (Άπυρανθ.) Ήρθι ἀποντραούμενος Ηπ. (Ζαγόρ.) || Φρ. Εφαϊ καὶ ἀπόφατι (ἀπέθανε) Στερελλ. (Αἴτωλ.) || Παροιμ. φρ. Νίψου καὶ ἀποφάγαμε (ἐπὶ προώρου ἀποτυχίας ἐπιχειρήσεως η ἐπὶ ἀποστρέψεως προσδοκωμένου κέρδους. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,396) πολλαχ. Νίψου καὶ ἀποφάγαμ' ἀπ' ἀμπέλη! (κατεστράφη τὸ ἀμπέλι ἐκ θεομηνίας) Αἴτωλ. Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μαχαιρ. 1,198 (εκδ. RDawkins) «έκάλεσέν τους νὰ φάσιν μετά του καὶ ὅνταν ἐποφάγασιν, ἐσηκώθην ὁ μισερ κτλ.» καὶ 1,658 «ἄνταν ἐπόφαγεν ὁ ζῆγας, ήρταν κατίνες ὅπου ἐφέραν μαντάτον τοῦ φηγός». **2)** Τρώγω τι ἐντελῶς σύνηθ.: Εἴται τόσο πολὺ αὐτὸ τοῦ μᾶς δώσατε, ώστε δὲ μποροῦμε νὰ τὸ ἀποφάμε σύνηθ. Τὸ μουσκάρι ἐπόφατε τ' ἀχερα Κρήτ. Βρῆκα τ' ἀμπέλη - τοὺς χωράφ-

